

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ДРУГА СЕКЦІЯ

СПРАВА “Водоп’янові проти УКРАЇНИ”

(Заява № 22214/02)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

17 січня 2006 року

Це рішення стає остаточним за обставин, зазначених у п. 2 статті 44 Конвенції. Воно може підлягати редакційним виправленням.

У справі “Водоп’янові проти України”

Європейський суд з прав людини (Друга Секція), засідаючи Палатою, до складу якої увійшли:

пан Дж.-П. КОСТА (Mr J.-P. COSTA), Голова,
пан І. Кабрал Барreto (Mr I. Cabral Barreto),
пан К. Юнгвірт (Mr K. Jungwiert),
пан В. Буткевич (Mr V. Butkevych),
пан М. Угрехелідзе (Mr M. Ugrehelidze),
пані А. Мулароні (Mrs Mularoni),
пані Е. Фура-Сендстрьом (Mrs E. Fura-Sandström) судді,
та пані С. Долле (Mrs S. Dollé), секретар секції,
після обговорення в нарадчій кімнаті 13 грудня 2005 року,
виносить таке рішення, що було прийнято того ж дня:

ПРОЦЕДУРА

1. Справа порушена проти України за заявою (№ 22214/02), поданою до Суду проти України громадянином України паном Сергієм Водоп’яновим та пані Альоною Водоп’яною (далі – “заявники”) 23 травня 2002 року відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – “Конвенція”).
2. Уряд України (далі – “Уряд”) був представлений його Уповноваженим - пані В. Лутковською.
3. 24 березня 2005 року Суд вирішив направити заяву на комунікацію Урядові. Суд, відповідно до п. 3 статті 29 Конвенції, вирішив розглядати питання щодо суті та прийнятності заяви разом.

ЩОДО ФАКТІВ

I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

4. Пан Сергій Водоп’янов (далі – “заявник”) та пані Альона Водоп’янова (далі – “заявниця”) – чоловік та дружина, які народилися 1964 року та 1971 року відповідно та проживають в с. Інгульське Кіровоградської області.

1. Проведення щодо грошової компенсації продовольчих пайків першому заявнику

5. У серпні 1998 року заявник (колишній заступник Голови Устинівської виправної колонії № 37, далі – “УВП”) був звільнений з Міністерства внутрішніх справ. При звільненні заявник мав право на грошову компенсацію продовольчих пайків. Оскільки така компенсація не виплачувалась протягом двох років, заявник подав позов до Устинівського міського суду проти УВП щодо стягнення заборгованості та компенсації у зв’язку з тривалістю виплати заробітної плати.

6. 1 серпня 2000 року суд присудив заявнику 594 грн.¹ в якості компенсації продовольчих пайків, в іншій частині позову було відмовлено. 14 серпня 2000 року відділом Державної виконавчої служби Устинівського міського управління юстиції (далі – “виконавча служба”) було відкрито виконавче провадження на виконання цього рішення суду.
7. 26 березня 2001 року Кіровоградське обласне управління юстиції повідомило заявника про те, що рішення суду не може бути виконане в зв’язку з відсутністю коштів на рахунках боржника.
8. 18 вересня 2003 року виконавче провадження було закінчено в зв’язку з тим, що заявнику було виплачено суму, призначену за рішенням суду. Хоча в ході службової перевірки виконавчою службою було встановлено, що в зв’язку з помилкою бухгалтера УВП, заявнику не було доплачено 50 грн.² Виконавче провадження було знову відкрито і 3 лютого 2005 року недоплачену суму було перераховано від УВП на рахунок виконавчої служби. 18 лютого 2005 року виконавча служба повідомила заявника про те, що він може отримати відповідні кошти та зазначила про необхідність надання його банківських реквізитів. 27 травня 2005 року виконавча служба, не отримавши відповіді від заявника, переслала йому кошти поштовим переказом, які він отримав. 31 травня 2005 року виконавче провадження було закінчено, оскільки рішення суду від 1 серпня 2000 року було виконано в повному обсязі.

2. Провадження щодо виплати заборгованості з заробітної плати заявниці

9. У жовтні 2000 року заявницю, яка працювала поваром в УВП, було звільнено з роботи. Одразу після звільнення заявниця подала позов до суду про стягнення заборгованості з заробітної плати. 13 лютого 2001 року Устинівським міським судом заявниці було присуджено 3 864 грн.³ Цього ж дня виконавчою службою було відкрито виконавче провадження на виконання цього рішення.
10. 10 березня 2002 року Кіровоградське обласне управління юстиції повідомило заявницю про те, що рішення, винесене на її користь не може бути виконане у зв’язку з відсутністю коштів на рахунках боржника. Управління юстиції також зазначило, що виконавче провадження було ускладнено мораторієм на примусову реалізацію майна державних підприємств.
11. 29 червня 2004 року виконавче провадження було закінчено в зв’язку з тим, що суму, призначену за рішенням суду, було повністю виплачено заявниці.

¹ Приблизно 85 Євро

² Приблизно 8 Євро

³ Приблизно 553 Євро

Виконання рішення від 9 вересня 2004 року.

12. В липні 2004 року заявниця подала позов проти УВП, з метою отримання компенсації втрати частки заробітної плати у зв’язку з затриманням термінів її виплати. 9 вересня 2004 року Устинівський міський суд задовольнив позов заявниці та зобов’язав УВП сплатити їй 4 517,94 грн.¹. 12 жовтня 2004 року виконавчою службою було відкрито виконавче провадження на виконання цього рішення суду.
13. 20 жовтня 2004 року виконавча служба з’ясовувала чи має УВП будь-яке майно, на яке може бути звернено стягнення, оскільки такого не виявилось, то 3 лютого 2005 року було накладено арешт на банківський рахунок УВП.
14. 24 березня 2005 року заявниці було повністю виплачено заборгованість.

II. ВІДПОВІДНЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

15. Національне законодавство викладене у рішенні по справі “Войтенко проти України” (заява № 18966/02, пп. 20-25, від 29 червня 2004 року).

ПРАВО**I. Прийнятність скарг**

16. Заявники скаржаться на порушення п. 1 ст. 6 Конвенції та ст. 1 Протоколу №1, у відповідних частинах яких передбачено таке:

п. 1 статті 6

„Кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом, який вирішить спір щодо його прав та обов’язків цивільного характеру (...)”

Стаття 1 Протоколу № 1

„Кожна фізична або юридична особа має право мирно володіти своїм майном. Ніхто не може бути позбавлений своєї власності інакше як в інтересах суспільства і на умовах, передбачених законом і загальними принципами міжнародного права.

Проте попередні положення жодним чином не обмежують право держави вводити в дію такі закони, які вона вважає за необхідне, щоб здійснювати контроль за користуванням майном відповідно до загальних інтересів або для забезпечення сплати податків чи інших зборів або штрафів.”

¹ Приблизно 646 Євро

1. Стверджувана несправедливість відмови у задоволенні позову заявника щодо заборгованості з заробітної плати

17. Заявник скаржився на порушення п. 1 ст. 6 Конвенції, зокрема, що національний суд несправедливо відхилив його позов щодо заборгованості з заробітної плати, присудивши йому лише компенсацію продовольчих пайків. Суд зауважив, що заявник не оскаржував рішення від 1 серпня 2000 року до Кіровоградського обласного суду, і таким чином, не використав національний засіб захисту, як передбачено п. 1 ст. 35 Конвенції. Ця частина заяви повинна бути відхилена відповідно до п. 4 ст.35 Конвенції .

2. Стверджуване тривале виконання рішення від 9 вересня 2004 року.

18. Заявниця скаржилась на порушення п. 1 ст. 6 Конвенції, зокрема, що період виконання рішення від 9 вересня 2004 року був надмірно тривалим.
19. Уряд стверджував, що зазначене рішення було повністю виконано в березні 2005 року, тобто через шість місяців з моменту його винесення. Такий період, на думку Уряду, не є надмірно тривалим. Уряд також зазначив, що в цей період не мала місце бездіяльність державних органів.
20. Суд зазначає, що виділення коштів для погашення державного боргу може спричинити певну затримку у виконанні рішень, які мають бути виконані за рахунок Державного бюджету (див. *Войтенко проти України*, заява № 18966/02, рішення від 29 червня 2004 року, п. 42). Суд зазначає, що в окремих справах проти України, було встановлено, що короткі затримки менші, ніж один рік не вважаються настільки надмірними, щоб піднімати питання про порушення п. 1 статті 6 Конвенції (див. *Корнілов та інші проти України*, заява №. 36575/02, ухвала від 7 жовтня 2003 року – тривалість виконання - вісім місяців). З огляду на обставини цієї справи, Суд не вбачає підстав для того, щоб дійти іншого висновку в цій справі.
21. Відповідно ця частина заяви є явно необґрунтованою в сенсі п. 3 ст. 35 Конвенції, і має бути відхилена відповідно до п. 4 ст.35 Конвенції.

3. Стверджуване тривале виконання рішень від 1 серпня 2000 року та 13 лютого 2001 року

22. Заявники скаржилися на тривале виконання рішень від 1 серпня 2000 року та 13 лютого 2001 року. Вони посилаються на п.1 ст.6 Конвенції та ст. 1 Протоколу No. 1.

А. Статус жертви заявників

23. Уряд настоював, що оскільки рішення, винесені на користь заявників, виконані повністю, заявники більше не можуть вважатися жертвами порушення їхніх прав відповідно до Конвенції.
24. Заявники заперечували.
25. Суд зазначає, що це питання вже неодноразово обговорювалося в багатьох рішеннях Суду (див. *Войтенко проти України*, заява №. 18966/02, рішення від 6 червня 2004 року, п. 35; *Шмалько проти України*, заява №. 60750/00, рішення від 20 липня 2004 року, п. 34). У цих справах Суд встановив, що заявник залишається жертвою порушення його прав, гарантованих п. 1 ст.6 Конвенції та ст. 1 Протоколу №.1 до Конвенції протягом періоду, коли рішення, винесене на користь заявника, залишилось невиконаним. Таким чином, зауваження Уряду щодо втрати статусу жертви заявниками відхиляється.

Б. Зауваження щодо вичерпання національних засобів захисту

26. Уряд заявив, що заявники не вичерпали національні засоби захисту, як це передбачено п. 1 ст.35 Конвенції, оскільки вони не оскаржували до суду ствердженню бездіяльність виконавчої служби.
27. Заявники оспорили таке твердження Уряду, стверджуючи, що такий засіб захисту не приніс би успіху.
28. Суд зазначає, що протягом всього періоду, що розглядається, виконання рішення було ускладнене швидше законодавчими засобами, ніж виконавчою службою. У зв’язку з цим, Суд нагадує свою практику, відповідно до якої позов про відшкодування шкоди проти державної виконавчої служби не може вважатися ефективним засобом захисту у тих випадках, коли причини, через які сталася затримка у виконанні рішення, не були підконтрольні державним виконавцям (див. серед багатьох інших, *Михайленки та інші проти України*, заяви № 35091/02, 35196/02, 35201/02, 35204/02, 35945/02, 35949/02, 35953/02, 36800/02, 38296/02 та 42814/02, пп. 38-39, ECHR 2004-...).

III. ЩОДО СУТІ

29. Уряд зазначив, що виконавчою службою було застосовано всіх необхідних мір для виконання рішення, винесеного на користь заявників. Крім того, Уряд зауважив, що рішення від 1 серпня 2000 року було повністю виконано 18 вересня 2003 року та подальша процедура була пов’язана з бухгалтерською помилкою, за яку держава не несе відповідальності.
30. Заявники знову повторили, що держава є відповідальною за тривале виконання обох судових рішень, винесених на їхню користь.

31. Суд спершу визначить періоди невиконання рішень.
32. Щодо рішення від 1 серпня 2000 року, винесеного на користь заявника, Суд зазначає, що виконавче провадження було закінчено у вересні 2003 року, в зв’язку з тим, що суму, призначену за рішенням суду, було повністю виплачено. Однак постанова про закінчення виконавчого провадження згодом була скасована, оскільки було виявлено помилку бухгалтера УВП, яка призвела до недоплати. У лютому 2005 року стало можливим виплатити заявнику залишок належної йому суми. Однак виконавче провадження тривало до травня 2005 року в зв’язку з ненаданням заявником виконавчій службі банківських реквізитів.
33. Суд нагадує, що використання державної влади, яке негативно впливає на закріплені в Конвенції права та свободи піднімає питання про відповідальність держави незалежно від форми використання влади (див. *Wos v. Poland*, no.22860/02, ECHR 2005 - ...). Так держава несе повну відповідальність за Конвенцією за дії державних органів, таких як виправна колонія чи виконавча служба, незалежно від того, чи такі дії були обдумані чи випадкові (див. *mutatis mutandis, Kalashnikov v. Russia*, № 47095/99, п. 95, ECHR 2002 – 4).
34. Однак, суд зазначає, що несплачена сума у 8 євро лишилась непоміченою заявником та не була ним оскаржена. Суд таким чином, вирішує, що оскаржуваний період виконання рішення від 1 серпня 2000 року тривав до 18 вересня 2003 року, тобто три роки і один місяць. Період, що лишився в один рік та п’ять місяців, який стосувався 8 ЄВРО, має менше значення за даних обставин.
35. Рішення від 13 лютого 2001 року, винесене на користь заявниці, залишалось невиконаним до 29 червня 2004 року, тобто протягом 3 років та чотирьох місяців.
36. Суд вважає, що не виконуючи рішення, винесені на користь заявників, органи державної влади у великій мірі позбавили положення п.1 статті 6 Конвенції їх корисної дії. Суд відмічає, що Уряд не надав жодних переконливих аргументів щодо затримки виплат (див. серед багатьох інших, вищезазначене рішення *Войтенко проти України*, пп. 43 та 55).
37. Відповідно в цій справі було порушено п. 1 ст.6 Конвенції та ст. 1 Протоколу №. 1 до Конвенції.

III. ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

38. Статті 41 Конвенції передбачає:

„Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію.”

А. Шкода

39. Заявник (пан Водоп’янов) вимагає 60 000 грн.¹ та заявниця (пані Водоп’янова) вимагає 30 000 грн.² у якості відшкодування моральної шкоди.
40. Уряд вважає, що заявники не підтвердили завдану їм шкоду. Уряд вважає, що встановлення порушення буде справедливою сатисфакцією.
41. Здійснюючи свою оцінку на засадах справедливості, відповідно до статті 41 Конвенції, Суд присуджує заявнику 1 500 ЄВРО та заявниці 1 600 ЄВРО, як відшкодування моральної шкоди.

В. Судові витрати

42. Заявниця також вимагала 900 грн.³ судових витрат, понесених на національному рівні.
43. Уряд стверджував, що заявниця не надала доказів понесених судових витрат.
44. Відповідно до прецедентної практики Суду, заявнику компенсуються судові витрати тільки в тому випадку, якщо заявник доведе, що вони були актуальними та необхідними. Беручи до уваги інформацію, якою володіє Суд, Суд признає заявниці заявлену суму судових витрат.

С.Пеня

45. Суд вважає, що пеня, яка нараховуватиметься у разі несвоєчасної сплати, дорівнює граничній позичковій ставці (*marginal lending rate*) Європейського центрального банку плюс три відсоткові пункти.

З ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Проголошує* скарги заявників відповідно до п. 1 статті 6 Конвенції та статті 1 Протоколу № 1 до Конвенції щодо тривалості виконання рішень від 1 серпня 2000 року та 13 лютого 2001 року, прийнятними, та іншу частину заяви неприйнятною.
2. *Вирішує*, що в цій справі було порушення п. 1 статті 6 Конвенції.
3. *Вирішує*, що в цій справі було порушення статті 1 Протоколу № 1 до Конвенції.
4. *Вирішує*
 - а) протягом трьох місяців з дня, коли рішення стане остаточним відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач має

¹ Приблизно 10 000 євро

² Приблизно 5 000 євро

³ Приблизно 150 євро

сплати заявникам наступні суми, конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу:

- (i) Пану Сергію Водоп’янову 1 500 ЄВРО (одна тисяча п’ятсот євро) як відшкодування моральної шкоди.
- (ii) Пані Альоні Водоп’яновій 1 600 ЄВРО (одна тисяча шістсот євро) як відшкодування моральної шкоди та 150 ЄВРО (сто п’ятдесят євро) як відшкодування судових витрат.
- (iii) плюс суму будь-якого податку, який може бути стягнуто з будь-якої призначеної заявникам суми.

(б) після сплину вищезазначених трьох місяців і до остаточного розрахунку на названі суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, що діятиме в період несплати, плюс три відсоткові пункти.

5. *Відхиляє* решту вимог заявників щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено англійською мовою та повідомлено в письмовій формі 17 січня 2006 року відповідно до положень пунктів 2 та 3 Правилу 77 Регламенту Суду.

С. Долле
Секретар

Дж.-П. Коста
Голова